
Wprowadzenie (Introduction)

Media – Kultura – Komunikacja Społeczna 8, 5-6

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Urszula Doliwa, Miłosz Babecki

Wprowadzenie Introduction

Oddajemy w Państwa ręce kolejny, ósmy już tom rocznika „Media – Kultura – Komunikacja Społeczna”. Cieszymy się, że redagowane przez nas czasopismo utrwała swoją pozycję wśród periodyków naukowych w Polsce i zyskuje aprobatę autorów. Świadczyć o tym może coraz większa liczba tekstów nadsyłanych do redakcji z niemal wszystkich ośrodków akademickich w kraju. Pragniemy podkreślić, że nasz rocznik uzyskał dobrą ocenę podczas ostatniej parametryzacji czasopism prowadzonej przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Zgodnie z Wykazem czasopism punktowanych ogłoszonym w 2012 roku za artykuł opublikowany w „Mediach – Kulturze – Komunikacji Społecznej” autorowi przysługuje pięć punktów.

Wartość naukową czasopisma traktujemy jako wyzwanie i staramy się dbać o wysoki poziom merytoryczny oraz metodologiczny publikowanych tekstów. Każdy artykuł jest oceniany przez dwóch recenzentów, których tożsamości redaktorzy nie ujawniają. O obiektywizacji procesu recenzowania świadczy także to, że i recenzenci nie znają tożsamości autora.

Postępując zgodnie z procedurą opisaną szczegółowo na stronie internetowej czasopisma, wybraliśmy do numeru ósmego czternaście artykułów. Ich autorzy koncentrują swoją uwagę na problematyce pochodzącej ze zróżnicowanych przestrzeni medialnych, kulturowych, a także dotyczącej wielozakresowej komunikacji rozumianej jako interakcja sprzyjająca przekazywaniu informacji, ekspresji uczuć, manifestowaniu poglądów.

Ujętym w tytule rocznika zagadnieniom towarzyszy zawsze, co stało się już tradycją, namysł nad prawnymi kontekstami rzeczywistości nacechowanej wielomediernością. Opublikowane w numerze artykuły ujęliśmy tym razem w czterech działach. Wskazując na media i komunikację, literaturę, film i prawo, dążyliśmy do podkreślenia ich wieloaspektowych związków. Procesy komunikowania były dla nas regułą porządkującą cyrkulujące w otoczeniu medialnym człowieka treści. Interesowały nas relacje pomiędzy podejmowanymi przez autorów kwestiami a tworzywami konstytuującymi nośniki. Podkreślić warto, że snujący rozważania o coraz bardziej przyspieszającej komunikacji interpersonalnej i masowej autorzy, dostrzegający także zagrożenia wynikające z fragmentaryzacji różnych adresowanych do odbiorców komunikatów, nadal w centrum swoich zainteresowań sytuują człowieka. Perspektywa antropocentryczna w badaniach z pogranicza nauk o mediach, o literaturze, o kulturze, ale też nauk prawnych, pozwala mieć nadzieję, że ludzka podmiotowość, mimo wszechpotężnej i wszechobecnej komercjalizacji, będzie skutecznie przeciwstawiana temu, w czym tkwi moc uprzedmiotawiania.

Problematyka podmiotowego postrzegania człowieka żyjącego w coraz bardziej mediatyzowanym otoczeniu społecznym jest w naszej opinii tym, co szczególnie interesuje autorów publikujących teksty w niniejszym numerze. W otwierającym tom bloku tematycznym poświęconym mediom i komunikacji zwracają na to uwagę Miłosz Babecki i Urszula Doliwa. Autorzy analizują przekazy audiowizualne, gry komputerowe oraz telewizyjne programy informacyjne, poszukując nie tylko wzorców sprzyjających ich systematyzowaniu oraz tworzeniu znaczeń, ale także wskazując na potencjał umożliwiający oddziaływanie na pozamedialną rzeczywistość.

Perspektywa antropocentryczna jest także bardzo wyrazista w narracjach konstruowanych przez autorki publikujące artykuły w części literaturoznawczej numeru. Ewa Szczepkowska, Bernadetta Darska oraz Jagoda Paturej-Grandyberg przyglądają się specyficznej relacji, w której jednostka – kobieta – jest przeciwstawiona systemowi czy to społecznemu, czy kulturowemu. Lokując swe rozważania w odmiennych kontekstach historycznych i geograficznych, autorki zwracają również uwagę na nieprzemijającą wartość słowa, tworzywa rozbudowanych modeli narracyjnych, walczącego o uwagę czytelnika przeobrażającego się w widza. Nim zaś interesują się autorzy publikujący artykuły w dziale filmowym. Szczególnie istotny jest pierwszy z zamieszczonych tu tekstów. Andrzej Pitrus, analizując strategię dokumentalno-artystycznej ekspresji Billa Violi, pisze o zagrożeniach podmiotowości będącej efektem konkurujących porządków kulturowych. Przeciwstawiając kultury etniczne dominującemu paradygmatowi zachodniej cywilizacji, charakteryzuje jej niszczycielski potencjał, tkwiący nie tylko w ludziach, ale też w przedmiotach takich na przykład jak kamery. Ich pojawienie się w nieznaną dotąd podobnych urządzeń społeczności, choć służyć miało dawaniu świadectwa o tym, co ulotne, odciskało piętno na zastanej rzeczywistości. W zasygnalizowanym przez A. Pitrusa porządku sytuują się teksty także innych autorów – Marioli Marczak, Artura Piskorza, Bartosza Kazany i Aldony Witkowskiej. W tych opracowaniach istotną rolę odgrywa portretowanie mikroprzestrzeni regionów, miejsc, także portretowanie biografii ludzi uwikłanych w skomplikowane i toksyczne relacje interpersonalne aktualizowane i dezaktualizowane przez czas, który nie zawsze ma walor systematyzowania świata.

Nieco inaczej, choć nadal mając na uwadze problematykę ludzkiej podmiotowości, postrzegają analizowaną rzeczywistość autorzy tekstów publikowanych w dziale prawnym. W artykułach Jacka Janusza Mrozka i Jarosława Szczechowicza są poruszane kwestie dotyczące potrzeby rozważań o ochronie wolności wypowiedzi oraz czci. Wtórują im Robert Patryk Dziembowski i Krystyna Szczechowicz, analizujący status zniesławienia i możliwości zwalniania dziennikarza z tajemnicy dziennikarskiej w polskim prawie.

Numer ósmy, tak jak dotychczas, kończą recenzje i komunikaty. Ich autorzy zajmują się niezwykle aktualnymi zagadnieniami medioznawczymi, metodologicznymi i kulturoznawczymi obecnymi w dyskursie naukowym polskim i obcojęzycznym.